

GUPP: Nadgrajevanje kompetenc za zeleno javno naročanje EU za storitve gradnje

Št. projekta: 2020-1-FR01-KA204-080421

Izroček: IO1/ Naloga 1.4. Zeleni priročnik: Instrument o regulativnem okvirju za zelena javna naročila – Nadnacionalno poročilo-

IO1. Zeleni priročnik: Instrument o regulativnem okvirju in praksi GPP na področju gradbenih del

Nadnacionalno poročilo

Vključeni partnerji:

- ✓ Francija: OEC- Office de l' Environnement de la Corse
- ✓ Grčija: PEDMEDE- Panhellenic Association of Engineers Contractors of Public Works, MA YMEPERAA- Managing Authority of Operational Program "Transport, Infrastructures, environment and sustainable development"
- ✓ Irska: TUS- Technological University of the Shannon, Midlands MidWest
- ✓ Slovenija: GZS- Gospodarska zbornica Slovenije

November 2021

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

This project has been funded with support from the European commission. This publication reflects the views of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information therein.

Table of Contents

Povzetek	5
1. Pregled regulatornega okvira - pregled stanja na nadnacionalni ravni	8
1.1. Vsebina/ Cilj	8
1.2. Nadnacionalne ključne ugotovitve, do katerih smo prišli z raziskavo	8
2. GUPP Analiza potreb po usposabljanju	11
2.1. Vsebina/ Cilj	11
2.2. Ključne ugotovitve, dosežene na nadnacionalni ravni	11
3. Sklepi in priporočila na ravni EU, ki jih je treba povezati z načrtovanjem usposabljanja	14

Informativni list o rezultatih:

Program financiranja	Program Evropske Unije Erasmus+
NA financiranja	Agency Erasmus+ France/Education & Formation
Polni naslov projekta	GUPP: Nadgrajevanje kompetenc za zeleno javno naročanje EU za storitve gradnje
Številka projekta	2020-1-FR01-KA204-080421
Trajanje projekta	2020-2022
Naslov rezultata	IO1. Zeleni priročnik: Instrument o regulativnem okviru in praksi GPP na področju gradbenih del
Naslov naloge	T 1.4 Priprava Zelenega priročnika: Instrument o regulativnem okviru in praksi GPP na področju gradbenih del
Vodja naloge	PEDMEDE
Vključeni partnerji	<ul style="list-style-type: none">• Francija: OEC- Office de l' Environnement de la Corse• Grčija: PEDMEDE– Panhellenic Association of Engineers Contractors of Public Works, MA YMEPERAA- Managing Authority of Operational Program “Transport, Infrastructures, environment and sustainable development”• Irska: TUS- Technological University of the Shannon, Midlands MidWest• Slovenija: GZS– Gospodarska zbornica Slovenije

Povzetek

Namen pričujočega poročila je pripraviti "Zeleni priručnik: Instrument o regulativnem okviru in praksi na področju zelenih javnih naročil", v katerem bo predstavljeno splošno razumevanje postopka zelenega javnega naročanja in izzivov, s katerimi se soočajo sodelujoče države (Francija, Grčija, Irska, Slovenija) na različnih ravneh (osrednji in regionalni), s posebnim poudarkom na gradbenih delih, pri izvajanju zelenih javnih naročil.

Splošni cilj poročila je primerjava, kartiranje in razvoj metodologije za GUPP okvir, ob upoštevanju razlik v posameznih državah (Francija, Grčija, Irska, Slovenija) ter določitev vzajemno prepoznavnega pristopa k praksi zelenega javnega naročanja z namenom razvoja priložnosti za izobraževanje osebja javnih organov za spodbujanje učinkovite rabe virov in zelene rasti.

Poročilo vsebuje pregled sedanjega zakonodajnega okvira, dejanskih praks, usposabljanja in potreb po znanju in spretnostih za zeleno javno naročanje pri gradbenih delih ter izkušnji in rezultatih, pridobljenih z ustreznimi prejšnjimi in tekočimi pobudami EU. Vse to z namenom pregleda doseženega napredka ter dejavnike, ovire in rezultate v vsaki sodelujoči državi.

Nenazadnje poročilo vsebuje ključne ugotovitve in priporočila, ki jih je treba upoštevati pri oblikovanju načrta usposabljanja za program zelenega javnega naročanja.

Kar zadeva okvir politike na področju zelenih javnih naročil, so partnerske države sprejele (vključene v nacionalne kontekste/pravne okvire) opredelitev "zelenih javnih naročil", kot jo je zagotovila Evropska komisija. **Trenutno stanje nacionalnega okvira, povezanega z zelenim javnim naročanjem, kaže na različne stopnje zrelosti in napredka. Največji napredek na področju zelenih javnih naročil je dosegla Irska**, ki je že leta 2012 pripravila nacionalni akcijski načrt za zelena javna naročila, t.i. "Green Tenders". **Pomemben napredek pri uvajanju regulativnih okvirov zelenega javnega naročanja so izpostavili tudi francoski partnerji**, in sicer z vzpostavitvijo prvega nacionalnega akcijskega načrta za trajnostno javno naročanje za obdobje 2007-2010 in njegovo revizijo za obdobje 2015-2020. **Slovenija ima v primerjavi z drugimi državami EU pri izvajanju zelenih javnih naročil povprečen napredek**, saj ima različne nacionalne okvire in politike, povezane z zelenimi javnimi naročili. V primerjavi z ostalimi državami EU pa **Grčija precej zaostaja pri uvajanju zelenih javnih naročil**. Do marca 2020 je bila Grčija med petimi (5) državami EU (skupaj z Estonijo, Madžarsko, Luksemburgom in Romunijo), ki niso izdale strateškega nacionalnega načrta za zelena javna naročila, medtem ko je preostalih 23 držav že sprejelo svoj nacionalni načrt, pri čemer so številne od njih že dosegle znaten napredek pri vključevanju zelenega javnega naročanja (na primer Danska, Finska, Nizozemska, Nemčija, Avstrija in Švedska). Grška strategija za zeleno javno naročanje je bila sprejeta v začetku leta 2021.

Na tem področju so partnerske države izpostavile več **političnih/institucionalnih/organizacijskih ovir in izzivov**, s katerimi se soočajo pri vključevanju zelenega javnega naročanja, pri čemer so bili najpomembnejši:

- tveganje pravnih izzivov
- pomanjkanje virov
- povečani/višji stroški zelenih proizvodov in zelenih postopkov

- pomanjkanje okoljskega znanja javnih vlagateljev
- pomanjkanje vodstvene in politične podpore
- Pomanjkanje orodij in informacij ter pomanjkanje programov usposabljanja
- Sprejemanje meril EU za zelena javna naročila se po EU zelo razlikuje
- Pomanjkanje primerov za zelena javna naročila (samo smernice in naštete splošne možnosti)
- Pomanjkanje podatkovnih zbirk okoljskih meril, ki bi jih bilo mogoče prilagoditi postopkom javnega naročanja
- Hitro vključevanje novih trajnostnih materialov
- Pomanjkanje pripravljenosti trga dobave, da bi se odzval na nove potrebe
- Omejena podpora pri sprejemanju odločitev
- Omejeno znanje o trajnostnih materialih, ki se lahko uporabljajo v gradbenih projektih
- Omejen dostop do finančnih orodij, ki zainteresiranim stranem omogočajo analizo stroškov gradbenih projektov

Vsi so se strinjali, da je vključitev zelenih meril v javna naročila cilj, katerega ni enostavno doseči. Sodelujoči partnerji poročajo o številnih ovirah, ki jih je treba premagati, da bi bila ta prilagoditev mogoča. Na splošno partnerji ugotavljajo, da v njihovih državah še ni potrebnih političnih spodbud za pogumne spremembe. **Pomanjkanje informacij in znanja o javnem zelenem naročanju ostaja ozko grlo.**

Zato je **vse večja potreba po krepitvi zmogljivosti vseh strani, vključenih v javna naročila, po izmenjavi najboljših praks in študij primerov o tem, kako učinkovito vključiti zelena javna naročila med zainteresirane strani**, tj. naročnike, izvajalce in njihovo osebje, menedžerje, itd.

Poročano je bilo tudi, da je **poznavanje politike zelenega javnega naročanja običajno omejeno na višje ravni lokalnih organov, osrednjih vladnih organov ali višje ravni uradnikov** na področju javnega naročanja. Zato je pomembno, da **pristop k usposabljanju za zelena javna naročila vključuje poseben institucionalni, pravni in politični okvir.**

Ključne ugotovitve in priporočila v zvezi z vsebino usposabljanja:

Potrebe po znanjih in spretnostih, ki bi jih lahko obravnavali v okviru programa za krepitev zmogljivosti GPP, so naslednje:

- institucionalni, pravni in politični okvir, povezan z zelenim javnim naročanjem, ki se uporablja v nacionalnih okvirih in na ravni EU.
- Zagotavljanje dobrih praks in študij primerov z učinkovito uporabo zelenega javnega naročanja, skupaj z njihovimi rezultati, vplivom in pridobljenimi izkušnjami.
- Povečanje ozaveščenosti o vključevanju zelenega javnega naročanja s poudarjanjem koristi zelenega javnega naročanja, s posebnim poudarkom na vplivu na okolje, prihrankih energije, finančnih in dolgoročnih stroškovnih koristih.
- Posebno priporočilo za korelacijo BIM z zelenim javnim naročanjem ter morebitnimi koristmi, pričakovanimi vplivi na okolje in stroški.
- Poznavanje metodologije Level(s), ki jo zagotavlja EU.

- Poznavanje analize stroškov življenjskega cikla (LCC) in pristopa ocene življenjskega cikla (LCA).
- Krepitev zmogljivosti na področju razpoložljivih orodij in zbirk podatkov, kot so zelene klavzule, e-platforme za javna naročila, finančna orodja, kje najti natančne informacije o zelenem javnem naročanju, kot so okoljske izjave o izdelkih (EPD) in specifikacije - nabor orodij, konkretne specifikacije razpisne dokumentacije za zelena javna naročila itd.
- Mobilizacija nacionalne gradbene industrije za bolj zeleno zasnovo gradbenih proizvodov in tržno certificiranje.
- Ocenjevanje okoljskih vplivov in stroškov projektov.
- Ozaveščanje o tehnološkem razvoju na področjih, ki vplivajo na zeleno javno naročanje v zvezi z materiali in gradbenimi metodami.

Na koncu je treba upoštevati različne profile udeležencev/usposabljenec, skupaj z njihovim različnim poznavanjem in vključenostjo v zeleno javno naročanje. Zato bi usposabljanje lahko bilo prilagojeno različnim profilom in stopnjam izobrazbe.

Zelo priporočljivo je zagotavljanje teoretičnega in praktičnega znanja z vključevanjem študij primerov, orodij in dobrih praks.

Pri usposabljanju je treba horizontalno obravnavati tudi ozaveščanje o tej temi.

1. Pregled regulatornega okvira - pregled stanja na nadnacionalni ravni

1.1. Vsebina/ Cilj

Ta naloga je vključevala raziskavo, s katero so bile pregledane trenutne razmere v sodelujočih državah v zvezi z dejanskimi praksami zelenega javnega naročanja pri gradbenih delih. Poglobila je skupno razumevanje trenutnih ovir, potreb, priložnosti, izzivov in inovacij na področju zelenega javnega naročanja ter zagotovila prvi vodnik, ki bo izboljšal znanje in vključil zeleno javno naročanje v politike, programe in strategije trajnostnega razvoja.

V vsaki sodelujoči državi je bil opravljen obsežen pregled literature in primerjalna študija poročil o zelenem javnem naročanju na regionalni in nacionalni ravni, vključno z akademskimi in drugimi študijami.

1.2. Nadnacionalne ključne ugotovitve, do katerih smo prišli z raziskavo

Na splošno so partnerske države sprejele (vključile v nacionalne kontekste/pravne okvire) opredelitev "zelenega javnega naročanja", ki jo je pripravila Evropska komisija. To je: "Postopek, s katerim si javni organi prizadevajo naročiti blago, storitve in gradnje z manjšim vplivom na okolje v celotnem življenjskem ciklu v primerjavi z blagom, storitvami in gradnjami z enako osnovno funkcijo, ki bi se sicer naročili."

Kar zadeva **stanje nacionalnega okvira in politik, povezanih z zelenim javnim naročanjem, partnerske države navajajo različne stopnje zrelosti in napredka**. Zlasti **Irska izpostavlja največji napredek na področju zelenih javnih naročil**, saj je bil njen nacionalni akcijski načrt "Green Tenders" vzpostavljen leta 2012. **Pomemben napredek pri uvajanju regulatornih okvirov zelenega javnega naročanja so izpostavili tudi francoski partnerji**, in sicer z vzpostavitvijo prvega nacionalnega akcijskega načrta za trajnostno javno naročanje za obdobje 2007-2010 in njegovo revizijo za obdobje 2015-2020. **Slovenija ima v primerjavi z drugimi državami EU pri izvajanju zelenih javnih naročil povprečen napredek**, saj ima različne nacionalne okvire in politike, povezane z zelenimi javnimi naročili. V primerjavi z ostalimi državami EU pa **Grčija precej zaostaja pri uvajanju zelenih javnih naročil**. Do marca 2020 je bila Grčija med petimi (5) državami EU (skupaj z Estonijo, Madžarsko, Luksemburgom in Romunijo), ki niso izdale strateškega nacionalnega načrta za zeleno javno naročanje, medtem ko je preostalih 23 držav že sprejelo svoj nacionalni načrt, pri čemer so številne od njih že dosegle znaten napredek pri vključevanju zelenega javnega naročanja (na primer Danska, Finska, Nizozemska, Nemčija, Avstrija in Švedska). Grška strategija za zeleno javno naročanje je bila sprejeta v začetku leta 2021.

Na tem področju so partnerske države izpostavile **več političnih/institucionalnih/organizacijskih ovir in izzivov, s katerimi se soočajo pri uvajanju zelenih javnih naročil**, med katerimi so najpomembnejši:

- tveganje pravnih izzivov

- zapletenost preverjanja
- pomanjkanje virov
- višji stroški zelenih proizvodov in zelenih postopkov (dražji)
- pomanjkanje okoljskega znanja javnih vlagateljev
- Pomanjkanje vodstvene in politične podpore
- Pomanjkanje orodij in informacij ter pomanjkanje usposabljanj
- Sprejemanje meril EU za zelena javna naročila se med EU članicami zelo razlikuje
- Pomanjkanje zglednih primerov zelenih javnih naročil (samo smernice in naštetih splošne možnosti)

Hkrati so **ključna okoljska področja pri gradnji/gradbenih delih, ki jih je treba upoštevati pri uvajanju zelenega javnega naročanja pri gradnji/gradbenih delih**, naslednja:

- Načrtovanje: strategije energetske učinkovitega projektiranja je potrebno vključiti v vse javne projekte že v zgodnji fazi projektiranja
- Energetska učinkovitost, energetska uspešnost
- Prenova: Ponovna uporaba obstoječih stavb bi morala imeti prednost pred novogradnjo
- Materiali (gradbeni odpadki in odpadki pri rušenju objektov): Za vse materiale, ki se uporabljajo pri gradnji, je treba oceniti vpliv na okolje v ustreznem ocenjevalnem obdobju projekta
- Ekologija in komunalne storitve: V fazi izbire lokacije je treba sprejeti ukrepe za zaščito ali izboljšanje komunalnih storitev na lokaciji, od faze izbire lokacije do razvoja in vzdrževanja krajinske zasnove za lokacijo
- Pristop k izračunu stroškov življenjskega cikla

Glede na **obstoječa usposabljanja na zadevnih področjih/najnovjših programih usposabljanja na področju zelenih javnih naročil, so najpomembnejša usposabljanja, ki jih zagotavljajo partnerske države**, naslednja:

Francija:

- Na nacionalni ravni Direction des Achats de l'Etat - državni oddelek za nabavo (DAE) ponuja program profesionalizacije za usposabljanje na področju javnega naročanja za javne organe.
- Na voljo so številna usposabljanja o javnem naročanju in zlasti o vključevanju trajnostnega razvoja v javne razpise in javno naročanje.

Grčija:

- Nedavno sprejeti nacionalni akcijski načrt za zelena javna naročila predvideva ukrepe in dejavnosti, katerih cilj je premostiti vrzeli v znanju in spretnostih na področju zelenih javnih naročil pri udeležencih javnih naročil.
- Za osebje javnih in naročniških organov je predvideno, da bo deležno posebnega usposabljanja na področju zelenega javnega naročanja.

Irska:

- Akademija za komercialne veščine pri Uradu za javna naročila zagotavlja potrebno usposabljanje na področju komercialnih veščin, ki se nanašajo na načrtovanje, javna naročila in upravljanje projektov javnih del.
- Program usposabljanja Greenville Academy GPP, razvit v sodelovanju z Agencijo za varstvo okolja (EPA), zagotavlja praktične smernice za izvajanje zelenih javnih naročil za vladne in javne organe

Slovenija:

- Različna usposabljanja za javno naročanje in zeleno javno naročanje organizirajo različni javni organizatorji ali pa so zagotovljena v okviru projektov EU.

Na tem področju so **partnerske države izpostavile ključne potrebe po znanju in spretnostih osebja in uporabnikov javnega naročanja za okolju prijaznejše javno naročanje:**

- Ureditev ustreznih področij
- Spremljanje izvajanja zelenih javnih naročil
- Določanje in ocenjevanje meril za zeleno javno naročanje (izbor, tehnične specifikacije, merila za oddajo (vključno z LCC), upravljanje pogodb, klavzule o izvajanju pogodb)
- Tehnične specifikacije in okoljska merila pri pripravi razpisne dokumentacije
- Določanje okoljskih ciljev projekta pri pripravi tehničnih specifikacij, meril, pogojev za sodelovanje in razlogov za izključitev
- Pomanjkanje strokovnih meril in zbirke dobrih praks, razdrobljenost sektorskih ciljev
- Opredeliti je treba vloge in odgovornosti strokovnjakov za javna naročila ali pooblaščenih organov, vključenih v postopek javnega naročanja
- Postopki oddaje naročil
- Pravno in poslovno strokovno znanje in izkušnje

Prva prednostna ciljna skupina s potrebami po znanju in spretnostih za krepitev zmogljivosti in ozaveščanje na področju zelenih javnih naročil vključuje:

- oblikovalce politik
- vodstvene delavce
- uradnike za pravne in finančne zadeve ter javna naročila
- naročnike

Na splošno je bilo močno poudarjeno, da se v zgoraj navedenih ciljnih skupinah **pojavi potreba** po večji ozaveščenosti o tej temi in **posebnih smernicah**, vključno s specifikacijami o merilih zelenih javnih naročil v postopkih javnega naročanja, ter potreba po prosto dostopnih primerih in nacionalnih zbirkah podatkov o **dobrih praksah vključevanja zelenih javnih naročil**.

2. GUPP Analiza potreb po usposabljanju

2.1. Vsebina/ Cilj

Cilj te naloge, ki je vključevala izvedbo terenskih raziskav, je bil raziskati vrzeli v znanju in spretnostih ter potrebe po usposabljanju za zagotavljanje učinkovite uporabe zelenega javnega naročanja pri gradbenih delih. Ta namen je bil dosežen z izvedbo:

- spletne ankete, namenjene sektorju usposabljanja/izobraževanja. Zlasti za ponudnike/strokovnjake s področja usposabljanja/ poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter izobraževanja odraslih.
- fokusnih skupin/intervjujev, namenjenih javnemu sektorju, gradbenemu sektorju, industriji, vključno z naročniki in izvajalci javnih in zasebnih gradenj, pod pogojem, da so pomembni za postopke javnega naročanja.

2.2. Ključne ugotovitve, dosežene na nadnacionalni ravni

Vključevanje zelenih meril v javna naročila ni enostaven cilj. Sodelujoči partnerji poročajo o številnih izzivih, ki se pojavljajo v njihovih državah, in ovirah, ki jih je treba premagati, da bi bila ta prilagoditev mogoča. Na splošno partnerji ugotavljajo, da v njihovih državah še ni potrebnih političnih spodbud za pogumne spremembe.

Poleg tega vsi partnerji močno poudarjajo pomanjkanje razpoložljivih orodij za kvantifikacijo in ocenjevanje okoljskih lastnosti ter pomanjkanje podatkovnih zbirk okoljskih meril, ki bi jih lahko prilagodili svojim postopkom javnega naročanja.

Zato **narašča potreba po izmenjavi najboljših praks in študij primerov o tem, kako učinkovito vključiti zelena javna naročila med zainteresirane strani**, tj. naročnike, izvajalce in njihovo osebje, menedžerje itd. Seveda pa to ni edina ovira. Obstajajo številni izzivi, kot je **skrb**, ki jo delijo partnerji iz Francije, Grčije in Irske, da bi izvajanje zelenih zahtev v javnem naročanju lahko vodilo ali se obravnavalo kot **dajanje prednosti nekaterim izvajalcem**, ki se lažje prilagodijo. Seveda je zaskrbljujoče tudi **vprašanje višjih stroškov**. Francoski partnerji opozarjajo na morebitne višje stroške trajnostnih rešitev, ki bi lahko predstavljali oviro zlasti za mala in srednje velika podjetja. Podobno kot irski partnerji poudarjajo, da je določitev meril v pogodbah pomemben izziv, ki ga je treba obravnavati. Slovenski partnerji poudarjajo potrebo po **finančni in tehnični podpori za vse zainteresirane strani pri izvajanju zelenih javnih naročil**.

Druga skrb je **hitra vključitev novih trajnostnih materialov**, pri čemer je treba upoštevati tudi njihove višje stroške. Omenjeno je bilo **morebitno izkrivljanje konkurence na prostem trgu**, saj bi to lahko dalo prednost nekaterim dobaviteljem. Hkrati je bilo poudarjeno, da **se dobavni trg ni pripravljen odzvati na te nove potrebe**. Zato je treba **zainteresirane strani usposobiti** za koncepte ocene življenjskega cikla (LCA) in stroškov življenjskega cikla (LCC), da bi lahko pravilno izbirale materiale. V zvezi z izzivi, opredeljenimi v sistemu javnega naročanja in pristopu k zelenemu javnemu naročanju, je bila opredeljena skupna potreba po razvoju **orodij, ki lahko pomagajo količinsko opredeliti okoljska merila**. V Franciji in Grčiji udeleženci menijo, da bi to lahko rešili z

opredelitvi meril za dodelitev nagrad izvajalcem, ki presegajo zahtevane standarde. V Sloveniji je bilo izraženo mnenje, da bi bil v pomoč razvoj sistema kazalnikov trajnostne gradnje.

Ozko grlo ostajata pomanjkanje informacij in znanja o zelenih javnih naročilih. Partnerske države poudarjajo **potrebo po krepitvi zmogljivosti vseh strani**, ki sodelujejo v postopku javnega naročanja, za izvajanje zelenega javnega naročanja. Francoski partnerji ugotavljajo, da imajo uradniki, ki se ukvarjajo z javnim naročanjem, **omejeno podporo pri sprejemanju odločitev**. V Grčiji, na Irskem in v Sloveniji partnerji menijo, da **morajo biti podjetjem na voljo dobre prakse, primeri izvajanja in študije primerov ter podatkovna zbirka novih tehnologij in trajnostnih materialov, ki se mora stalno posodabljati**. Slovenija tudi poudarja, da bi razvoj vzorčne razpisne dokumentacije pomagal podjetjem pri premagovanju izzivov, povezanih z vključevanjem zelenega javnega naročanja. Glede na to je za vključevanje zelenih meril v postopke javnega naročanja zelo pomembna **usposobljenost osebja na področju javnega naročanja**. Zato so partnerske države opredelile skupno potrebo po kvalifikacijah.

Ena glavnih potreb je **znanje o trajnostnih materialih, ki se lahko uporabljajo v gradbenih projektih**. Grški partnerji poudarjajo pomen usposabljanja o sodobnih gradbenih metodah in standardih ISO. Na isto temo so anketiranci z Irske predstavili koncept "boljšega kupovanja", kar pomeni, da bodo **izvajalci od dobaviteljev zahtevali, da zagotavljajo le trajnostne izdelke**. Na splošno menijo, da je treba osebe javnega naročanja usposobiti, da pri izbiri izdelkov in storitev upošteva splošni poslovni izid.

Poleg tega so se partnerji strinjali v tem, da bi morala biti **finančna orodja, ki zainteresiranim stranem omogočajo analizo stroškov** različnih rešitev za gradbene projekte, pomemben del programa usposabljanja. Francoski partnerji poudarjajo potrebo po usposabljanju uradnikov javnega naročanja, da bi lahko ocenili okoljske vplive in stroške projektov. Partnerji z Irske poudarjajo pomen pristopa LCA in LCC.

Poročano je bilo, da je **poznavanje politike zelenih javnih naročil običajno omejeno na visoke ravni lokalnih organov, osrednjih vladnih organov** ali visokih ravni uradnikov javnih naročil. Zato je pomembno, da **pristop k usposabljanju za zelena javna naročila vključuje poseben institucionalni, pravni in politični okvir**. Ta kontekst mora biti **tako nacionalni kot evropski**. Kar zadeva nacionalno politiko, mora določati ustrezen okvir vseh vključenih držav. V tem okviru grški partnerji poudarjajo, da je pomembno, da se osebe javnega naročanja ne usposablja le o zakonodaji, ki jo mora upoštevati, temveč da razume tudi okoljska vprašanja in obveznosti države do EU. Vendar menijo, da bi moral program usposabljanja za različne sektorje obravnavati različne ravni znanja o teh vprašanjih. Irski partnerji poudarjajo, da je treba znanje posredovati po metodi "stopenj". Ugotavljajo tudi, da je ciljno usmerjeno usposabljanje skupaj s splošnim ozaveščanjem predpogoj za izpolnjevanje regulativnih zahtev. Francoski partnerji priporočajo ciljno usmerjeno regulativno spremljanje različnih akterjev, medtem ko irski partnerji menijo, da bo pristop od zgoraj navzdol bolj spodbuden. V vsakem primeru je skupno mnenje, da bi bilo učinkovito, če bi "vsi vedeli vse".

Posebno vprašanje je bilo vključevanje tehnologije BIM v zeleno javno naročanje. Ne le zato, ker je BIM uporabno orodje, temveč tudi zato, ker je njegova uporaba pogoj za sodelovanje na javnih razpisih v številnih evropskih državah. **Intervjuvanci iz vseh štirih držav so priznali vrednost BIM**

in koristno vlogo, ki jo lahko ima pri javnih naročilih. Načrtovalcem, delavcem, uradnikom itd. omogoča spremljanje elementov projekta, preverjanje izvajanja zelenih meril in na splošno pomaga pri urejanju zahtev zelenih javnih naročil v projektih. Pomaga tudi pri primerjanju alternativnih metod in zmanjševanju stroškov, saj gre pri trajnosti tudi za stroškovno učinkovitost v življenjski dobi. Poudarili so tudi, da lahko pomaga pri splošnem upravljanju projekta in njegovem vzdrževanju, zmanjšuje možnost napak itd.

3. Sklepi in priporočila na ravni EU, ki jih je treba povezati z načrtovanjem usposabljanja

Ob upoštevanju mnenj in prispevkov, ki so jih izrazili vsi udeleženci, vključeni v terenske raziskovalne dejavnosti, ter povratnih informacij, zbranih v okviru dokumentacijskih raziskovalnih dejavnosti, so priporočila, ki jih je treba upoštevati v fazi oblikovanja programa usposabljanja za zeleno javno naročanje, povzeta, kot sledi.

Ključne ugotovitve in priporočila v zvezi z vsebino usposabljanja:

Potrebe po spretnostih, ki bi jih lahko obravnavali v okviru programa za krepitev zmogljivosti zelenega javnega naročanja, so naslednje:

- institucionalni, pravni in politični okvir, povezan z zelenim javnim naročanjem, ki se uporablja v nacionalnih okvirih in na ravni EU.
- Zagotavljanje dobrih praks in študij primerov z učinkovito uporabo zelenega javnega naročanja, skupaj z njihovimi rezultati, vplivom in pridobljenimi izkušnjami.
- Povečanje ozaveščenosti o vključevanju zelenega javnega naročanja s poudarjanjem koristi zelenega javnega naročanja, s posebnim poudarkom na vplivu na okolje, prihrankih energije, finančnih in dolgoročnih stroškovnih koristih.
- Posebno priporočilo za korelacijo BIM z zelenim javnim naročanjem ter morebitne koristi, pričakovani vplivi na okolje in stroški.
- Seznanitev z metodologijo Level(s), ki jo zagotavlja EU.
- Poznavanje analize stroškov življenjskega cikla (LCC) in pristopa ocene življenjskega cikla (LCA).
- Krepitev zmogljivosti na področju razpoložljivih orodij in zbirk podatkov, kot so zelene klavzule, e-platforme za javna naročila, finančna orodja, kje najti natančne informacije o zelenem javnem naročanju, kot so okoljske izjave o izdelkih (EPD) in specifikacije - nabor orodij, konkretne specifikacije razpisne dokumentacije za zelena javna naročila itd.
- Mobilizacija nacionalne gradbene industrije za bolj zeleno zasnovano gradbenih proizvodov in tržno certificiranje.
- Ocenjevanje okoljskih vplivov in stroškov projektov.
- Ozaveščanje o tehnološkem razvoju na področjih, ki vplivajo na zeleno javno naročanje v zvezi z materiali in gradbenimi metodami.

Upoštevati je treba tudi različne profile udeležencev/strokovnjakov ter njihovo različno poznavanje in vključenost v zeleno javno naročanje. Zato bi bilo potrebno usposabljanje prilagoditi različnim profilom in različnim stopnjam izobrazbe.

Zelo priporočljivo je zagotavljanje teoretičnega in praktičnega znanja z vključevanjem študij primerov, orodij in dobrih praks.

Ozaveščanje o tej temi je treba horizontalno obravnavati v okviru usposabljanja.

